

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

7. Quomodo amittatur jus patronatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

rem Episcopo, ipsius Episcopi erit, curare, ut is instituat: Alioquin eo negligente, ad Episcopum devolvitur institutio.

Quod si patronus jus patronatus ultro in Episcopum transtulerit, & institutio spectet ad inferiorem Episcopum, tunc quidem jus præsentandi competet Episcopo, jus verò instituendi manebit penes inferiorem Episcopum. Alioquin si institutio ad solum spectet Episcopum, confunderetur eo casu præsentatio cum institutione, & proinde libere, id est, absque præsentatione, beneficium confert, dummodò solus sit patronus. Nam si cum eo sint alii, tunc cum aliis præferat sibi ipsi, priusquam instituat.

4. Observandum autem hæc, nullum esse tempus constitutum Ordinario, ad instituendum, uti nec instituto ab Ordinario, ad capiendam possessionem; nisi de Parochiali agatur: nam tum fieri institutio debet intra duos menses, ex Bulla Pii V. De concursu; alias devolvitur institutio ad Papam, vel potest simpliciter appellari, Zerola *h. tit. §. 8. dub. 3.*

§. VII

Quomodo amittatur jus patronatus.

1. 2. 3. 4. *Amittitur ex capite & ob crimen ipsius patroni variis modis*
5. *Si cedatur jus illud Ecclesie patronata.*
6. *Diruta Ecclesie patronata.*
7. *Per confiscationem bonorum quibus accessoriè eborat.*
8. *Non autem per non usum, aut per præsentationem comparati.*
9. *Regalia instar juria patronatus.*

1. **P**orro amittitur jus patronatus variis modis: Primò, si patronus Rectorem, vel alium Clericum ejusdem Ecclesie, per se, vel per alium, occidere vel mutilare nefarie præsumpserit; & quidem usque ad quartum gradum, quoad posteros ejus, *in quibusdam inf. de pœnis.* Eoque casu jus patronatus cedit Ecclesie, cui injuria illata est.

2. Secundò, si hærescos vel hæresicæ Majestatis reum se fecerit. Et hoc casu jus patronatus, unà cum universitate bonorum, vel alia re particulari, cui adhæret, cedit fisco, *c. Vergentis 10. inf. de hæresicos.*

3. Tertio, si jurisdictiones, bona, census, & jura ecclesie quacumque arte aut quocumque quaesito colore patronus sibi usurperet, *Cont. Trid. Sess. 2. c. de reformat. & itque talis excommunicatus ipso jure, non nisi à Summo Pont. absolvendus.*

4. Quarto, amittitur ipso quoque jure, si quis venditionis, aut alio quocumque titulo, contra Canonicas sanctiones, jus illud in alium transferre præsumpserit *c. Quia Clerici 6. hoc tit.* subjiciturque pœnis excommunicationis & interdictionis, ex decreto Conc. Trid. *Sess. 25. cap. 9. de reformat.* Eoque casu ecclesia redit ad libertatem, *Piafec. 2. p. c. 5. art. 1. n. 37.*

5. Quintò, si jus illud cedatur ecclesie patronatæ, vel si jus ecclesiam juris patronatus absque reservatione sui juris patiatur fieri Collegiatam.

6. Sextò, si ecclesia incendio consumpta fuerit, aut terræ motu vel vitio suo convertit: Vel si patronus jus patronatus præscribi patiatur.

7. Septimò, per confiscationem bonorum, si illis accessoriè adhæreat, etiam extra casum læsæ Majestatis aut hæresis, transit jus patronatus unà cum bonis confiscatis in fiscum, etiam quoad exercitium; bonisque deinde per fiscum divenditis, transit simul in emptorem. Dico, si illis accessoriè adhæreat, quia si sit personale, & per se principale, non includitur confiscatione bonorum, nec Judex Laicus potest illud per se addicere & adjudicare fisco, ex defectu jurisdictionis, & incapacitate. Ideoque ea casu remanebit penes delinquentem, donec per Judicem Ecclesiasticum tamquam indignus privetur eo jure. Sententià autem Judicis privatorià securà, si jus patronatus sit sanguinis, & spectet ad familiam seu consanguineos, vel eos, qui sunt de genere, ad illos tranabit, juxta dispositionem fundatoris: Si verò sit hæreditarium & ad extraneos transmissibile, evanescit jus patronatus, & ecclesia remanet libera. Non securà sententià Judicis privatorià, jus patronatus hæreditarium tranfit ad heredem, vel ex testamento, vel ab intestato, præterquam in crimine hæresicos. Ita latè Garz. *de benef. c. 9. d. n. 25. usque ad 32.*

8. Quando autem privilegium præsentandi per non usum amittatur, vide apud Puteum, *Decis. 379. Veran. Decis. 130. p. 2. Riccium Decis.*

204. m. 142. ubi tradit jus patronatus non amitti per non usum. Ut neque amittatur præsentatione facta per unum ex compatronis, sed saluum manet reliquorum jus, modò omnes fuerint in possessione, & eodem jure veniant, aliàs fecit. Riccius Decis 209 qui Decis. 126. quaerit, an præsentatus, cui movetur lis; possit aliquid solvere adversario, ut à lite discedat? et posse, certis limitationibus & conditionibus, decidit.

9. Denique ad instar juris patronatus, seu ex eo natum esse jus Regaliæ, notat Zyp h. t. in fine. Verum in Brabantia & alibi in his Belgicis ditionibus non habere locum. Addit, Clerum Flandriæ ante exemptionem à corona Franciæ non amisisse regaliæ: excepto episcopatu Tornacensi, ejus tamen episcopo Ludovicus a. 1357. eam restituerit, donec certius de ea sibi liqueret. Sed rursus exortam fuisse sub Philippo Pulcro, Rege Castiliæ, quem scribit ob eam, aliasque causas cum Franco bellum noluisse, sed ad Hispaniam anhelasse: Nec fuit, inquit, idem Clerus subiectus ecclesiæ Gallicanæ aut Pragmaticæ sanctioni, aut nominationibus Parisiensibus, sed semper seorsum res suas sibi habuit.

TITULUS XXXIX.

De Censibus, Exactionibus
& Procurationibus.

§. I.

De Censibus.

1. Censibus quid hic significet.
2. Episcopo nomine Cathedralitici debentur duo solidi.
3. Patrono Ecclesia vel beneficii debetur census ab initio impositus.
4. Ex post facto census imponi non potest, ne quidem Prelatis.
5. Ne quidem etiam jurato.
6. In qua moneta solvendus sit census.

1. Censibus in generali & communi accipitur significat, quidquid annuatim in

quantitate seu summa persolvitur, *l. Etatem D. de censibus*, eaque ratione etiam Tributum & Pensionem comprehendit. Hic autem sumitur pro annuo redditu, qui ex proventus ecclesiæ solvitur & Superioribus in signum subjectionis, ut episcopo, *c. Constitutus 6. sup. de religiof. domibus*, & interdum Summo Pontifici, *c. Recepius 8. inf. de privilegio*, vel etiam inferioribus Clericis, *c. Quarelam 24. sup. de elect. c. Cum Canonici* penult. h. t. quandoque patronis: Sive Clericis sive Laicis, *c. Præerea 23. sup. de jure patronatus*.

2. etiam episcopo à qualibet ecclesiæ suæ diocesis debentur duo solidi, nomine Synodatici sive Cathedralitici, in signum subjectionis & honorem Cathedralis, *c. Conquerente sup. de Officio Iud. Ordin. c. Pastoralis* & ibi Glossa Innoc. & Panormit. *sup. de Donat. can. Placuit x.*

3. Item patrono debetur census seu redditus, quem in fundatione & dotatione ecclesiæ ab initio sibi auctoritate episcopi reservaverit, *d. c. Præerea sup. De jure patronatus*. * 3. Dico, ab initio; quia, postquam Ecclesia jam donata & consecrata est, novi census imponi non possunt, nec veteres augeri, *c. Sententia 3. c. Prohibemus 7. c. Significavit 13. hoc tit.* non modò à patronis, sive Clericis sive Laicis, *c. Cum Clerici 11. c. Quamvis 15. hoc tit.* sed ne à Prelatis quidem ecclesiarum, *c. Præerea 8. c. cap. 29. h. t.* quia impositio census est quædam alienatio jurium ecclesiæ & impositio servitutis ejusdem, quæ Ecclesiæ gravatur. Abbas in *d. c. Præerea h. tit.* jura autem ecclesiæ nequeunt, nisi ex justa & rationabili causa & adhibita solemnitate alienari, *can. Sine xii q. 8. c. dixi sup. Tit. de rebus Eccles. non alienandis*. Hanc autem solemnitatem adhibere Prelatus non potest, dum novum censum in suam utilitatem vult imponere ecclesiæ, cum nemo in proprio facto sibi auctor esse queat, *Clement 1. de rebus Eccles. non alienandis*: Licet possit ad utilitatem alterius Ecclesiæ subsistere justâ causâ, quando in eo loco jurisdictionem habet episcopalem, secundum Abbatem in *d. cap. Prohibemus*.

Sed neque fidejussoria vel juratoria cautio de novo censu imponendo & solvendo, aut veteri augendo quicquam operabitur, veterum tale juramentum omninò relaxandum